

Wpływ zabaw tematycznych na rozwój społeczno-moralny dziecka sześciolatniego

Typowym wiekiem zabawy jest wiek przedszkolny. Zabawa dostarcza wielu przeżyć i jest niezbędna do prawidłowego rozwoju dziecka. Jest dominującą formą aktywności.

Najczęściej występujące zabawy to: zabawy manipulacyjne, zabawy konstrukcyjne, zabawy dydaktyczne, zabawy ruchowe oraz zabawy tematyczne.

Najwcześniej w rozwoju dziecka występują zabawy manipulacyjne. Są one ważnym czynnikiem rozwoju umysłowego dziecka.

Zabawom konstrukcyjnym towarzyszą czynności konstrukcyjne, które wiążą się z uczuciem przyjemności, gdyż dziecko zaspokaja potrzebę tworzenia.

W czasie zabaw dydaktycznych stawiamy przed dzieckiem jakieś zadanie do rozwiązania.

W czasie zabaw ruchowych dziecko nabiera zręczności, gdyż ruch jest tu dominujący.

Najczęstszym rodzajem zabaw są zabawy tematyczne, chociaż każdy z wymienionych rodzajów zabaw ma swoje wartości.

Zabawy tematyczne dzieci to taki rodzaj ich działalności, w której one odtwarzają na swój sposób rzeczywistość otaczającego świata, naśladują dorosłych, ich życie i stosunki społeczne.

Treści zabaw tematycznych zależą od wiedzy dziecka o świecie i w dużej mierze poziom ich jest uzależniony od rozwoju poznawczego. Analizując treści zabaw można je zgrupować w następujące kategorie:

- zabawy dotyczące spraw rodzinnych,
- zabawy w prace domowe i czynności gospodarcze,
- zabawy na temat pracy zawodowej dorosłych,
- zabawy naśladujące instytucje kulturalne i użyteczności publicznej,
- zabawy związane z życiem zwierząt,
- zabawy czerpiące treści z filmu i literatury.

Początki zabaw tematycznych występują już w okresie poniemowlęcym, ale dopiero w wieku przedszkolnym zabawa dziecka przybiera różnorodne i bogate formy. Rozwój zabaw w wieku przedszkolnym związany jest min. z doskonaleniem się mowy dziecka.

Zabawy tematyczne mają ogromny wpływ na wszechstronny rozwój dziecka.

Zabawy tematyczne przyczyniają się do kształtowania uczuć. Uczucia dziecka rozwijają się i wzbogacają wtedy, gdy ono przyjmuje na siebie rolę dorosłego, w której wyraża swoje emocjonalne nastawienie do spraw objętych treścią zabawy. Biorąc udział w zabawie dziecko zbliża się do motywów i celów pracy człowieka dorosłego, przenosi je na siebie i chce być za nie w pewnym stopniu odpowiedzialne. Zabawy tematyczne w rolę stają się szkołą uczuć moralnych. Dziecko uczy się wysuwać motywy działania na wzór ludzi dorosłych, kształtuje wolę i uczy się sensu ludzkiego życia, jako drogi na której realizuje się cele.

Zabawy tematyczne przyczyniają się do tego, że dziecko uczy się roli ludzi odpowiedzialnych za swoje czyny i za los innych ludzi. Przyczyniają się one do radości dziecka. Przygotowuje się ono do tego, by kiedyś taką wymarzoną rolę otrzymać.

Zabawy tematyczne w granie roli mają też dla wychowawców wartości diagnostyczne i może być testem określającym wewnętrzny rozwój dziecka. Dzięki temu można się domyślić czym dziecko żyje, co wie o świecie, jak się do niego odnosi. Zabawa jest sygnałem, manifestacją obaw, lęków, które mogą wpłynąć na zachowanie się dziecka. Zabawa ma również rolę terapeutyczną. Polega ona na tym, iż dzieciom niezrównoważonym, nieśmiałym pozwala się

bawić. W ten sposób dzieci mogą przezwyciężyć własne zahamowania nieśmiałości w kontaktach z innymi.

W zabawach tematycznych występują także elementy wychowania estetycznego.

Wychowanie to jest zależne od estetyki pomocy dydaktycznych, zabawek, pomieszczeń oraz od kultury stosunków społecznych wśród dzieci. Dobra zabawa tematyczna daje szereg okazji do wyzwalania różnych form aktywności słownej, ruchowej itp.

Z punktu rozwoju fizycznego zabawy tematyczne są istotnym czynnikiem wpływającym odpowiednio na rozwój mięśni całego ciała dla rozwoju ruchliwości dzieci. Większość zabaw tematycznych związana jest z ruchem, równocześnie daje dzieciom bogate doświadczenie w całym szeregu ruchów i uczą ciągnąć, wiązać, myć, wycierać itp.

Zabawy tematyczne są dla dzieci pierwszą szkołą wychowania społeczno-moralnego.

Identyfikowanie się z osobą naśladowaną przyczynia się do tego, że dziecko przyswaja sobie postawy społeczne w czasie działania, które jest wynikiem obserwacji życia. Dziecko angażuje się w zabawach, pomaga w kształtowaniu takich cech charakteru, jak: wytrwałość, cierpliwość, życzliwość dla innych, chęć niesienia pomocy.

Zabawy tematyczne są wartościowe i twórcze w wysokim stopniu tylko tam, gdzie wychowawczynie liczą się z zasadami kierowania. Najbardziej prawidłową formą tej opieki jest kształtowanie środowiska wychowującego pobudzanie aktywności dziecka w określonym kierunku, dobrze zorganizowanym. Do zabaw tematycznych potrzeba dziecku doświadczenia życiowego i wiadomości o świecie. Wychowawczynie powinny tę wiedzę gromadzić oraz ją uzupełniać dostępnymi wiadomościami o życiu i pracy.

Jedynie taka zabawa będzie wychowująca, która umożliwi dziecku wrastanie w społeczność w sposób czynny i w formach dla niego pociągających i twórczych.

Anna Stęplowska

Bibliografia:

- W. Dyner: Zabawy tematyczne dzieci w domu i przedszkolu. Warszawa 1983.
- B. Jugowa: Wiek przedszkolny. Warszawa 1982.
- W. Okoń: Zabawa a rzeczywistość. Warszawa 1987.